

Maalestok, som man vælger til at bestemme, hvorledes Tienden skal overgaae fra Korn til Penge, — og denne Overgang skal jo forbedres ved de af Udvalget foreslaaede Bestemmelser, — er man ogsaa udsat for, at det bliver fat for høit. Den ærede Forslagsstiller har selv gjort sig Umage for at bevise, at den Maalestok, han har bestemt, kan blive trykkende for Øerne, og, skjøndt jeg ikke indseer, at det i saa Henseende Anførte er absolut rigtigt, er det dog vist, at, naar man tager 25 Aars Priser, og derefter forandrer den i Korn, fastsatte Pris til Penge, er det et Bederlag, som i Tiden kan blive større end det ham nu paa hvilende; hvorfor Tiendeyderne skulle udsætte sig derfor, kan jeg ikke indseer. Fremdeles er det ganske klart, at det for Tiendeyderen kan være meget byrdefuldt at maatte afholde de Omkostninger, som ere forbundne med Tiendens Afløsning, især dersom han boer i et Sogn, hvor Tienden for den største Deel er afløst, og kun en ringe Deel ikke afløst. Jeg troer virkelig, at Mange af de mindre Tiendeydere ville blive meget forfnytte ved, at man nøder dem til at underkaste sig Tiendens Forvandling. Jeg troer ogsaa, at der ikke er den mindste Nødvendighed derfor, thi Tiendens Forandring fra Øvelse i Nærven til bestemt Bederlag har jo havt en saa stor Fremgang, at man ikke kan tvivle om, at den om meget kort Tid saa godt som ganske vil være tilendebragt, uden at der behøves nogen Tvangsforanstaltning. Det er kun 9 pCt. af hele Tienden, som ikke er afløst, men jeg er overbevist om, at af disse 9 pCt kommer en meget stor Deel, maaskee mere end $\frac{1}{2}$, hvoraf der ikke virkelig svares Tiende. Under disse 9 pCt. indbefattes nemlig alle de Tilfælde, hvor Bedkommende selv eier Tienden; det er Tilfældet med Godseierne, der for en stor Deel ikke lade deres Fæstere betale Tiende, men have ved Hjælp af de øvrige Afgifter skaffet sig Indemnification for Tienden. Ligeledes er der især i Jylland en Mængde Sogne, hvor Tiendeyderne selv eie Kirken, og der alt saa ingen virkelig Tiende er at svare, den tjener blot til Pant for Forpligtelsen til at vedligeholde Kirken. I saadanne Tilfælde at paalægge Bedkommende, at de skulle lade et Tiendevederlag bestemme af Tiendecommissio-

nen og derefter udrede Udgifter, forekommer mig at være i enhver Henseende urigtigt. Derimod maa jeg gjentage, hvad jeg tidligere har bragt under Forslag, at, hvis man troer, at der bør gjøres yderligere Skridt til Tiendens afløsningens Fremme, saa er der et Middel, som Ingen kan beklage sig over, og som kun vil medføre ringe Udgift for Staten, det, at denne paatager sig i nogle saa Aar Omkostningerne ved Naturaltiendens Afløsning, forsaavidt den maatte foretages i dette Tidrum. Der er gjort den Indvending, at det kunde træffe, at Staten kom til at paatage sig denne Byrde, hvor Bedkommende godt havde Øvne til selv at betale, men her er aldeles ikke Spørgsmaal om Tiendeyderens Formue, men blot Spørgsmaal om Forholdet mellem den Interesse, han kan have ved at faae Tienden bestemt; og den Udgift, der skal gjøres. Saa længe det berøer paa En selv, om man vil have Tienden afløst, kan det være rigtigt, at han betaler Udgiften, men naar man vil fremtvinge Tiendens Afløsning, maa Staten bære Udgiften. Jeg skulde derfor være tilbøielig til under Sagens videre Drift at stille et Endringsforslag i denne Retning, men da jeg gjorde dette Forslag under Sagens Behandling ved første Rigsdag for 1850, uden at det vandt nogen Understøttelse, finder jeg ikke Anledning dertil, medmindre der er Andre, der skulde ville gaae ind derpaa. Det er med Hensyn til de Tilfælde, hvor Tiendeyderen ogsaa er Tiende-eier, bemærket, at det er nødvendigt, at der bestemmes den Værdi, der skal svares derfor, hvis Tiendeyderen og Tiendetageren blive forskjellige Personer, men jeg maa bemærke, at jeg troer, at det er et sjældent Tilfælde, jeg tvivler paa, at man har Exempler paa, at et Sogn, som har erhvervet sig Kirketiende, har siden solgt den, og de øvrige Tiender, som Tiendetagerne selv eie, ere for største Delen i Godseiernes Hænder, som i Regelen ikke sælge Tienden uden i Forbindelse med Godset, og saaledes er der ikke stor Sandsynlighed for, at Tienden, hvor den engang er i Tiendeydernes Hænder, skal gaae over til Andre. Det kan vel være, at, naar man sælger Bøndergods, Tienden beholdes, men de Fleste, der sælge, ville vist være villige